Fri Presse

Fra den frie norske presse. Nr. 1.

Det er nu kommet et nr. 2 av Kunngjöringer til Den norske Legion. Det inneholder ganske interessante ting - som er sterkt egnet til å styrke ryktene om en nær forestående mobilisering av nordmenn i vernepliktig alder. Kunngjöringen vender seg nemlig til alt befal i den tidligere norske hær og marine og opplyser at det skal opprettes bataljonssjef - major - og lavere stillinger. Likeledes skal det opprettes flere musikkorps, og det søkes erfarne militærmusikere til å lede slike. De lönninger som tilbys er mer enn dobbelt så höie som de det norske befal i sin tid hadde. Man skal bære legionens uniform med det tyske merke på armen. Under merket syes på et lite norsk flagg. Under tjeneste i Norge skal man imidlertid bære et armbind i norske farver, som dekker både det tyske merket og det lille norske flagget. Ved avreise til tjeneste i utlandet fjernes det brede armbindet. Annet steds står det imidlertid at det befal som melder seg, ikke er pliktig til noen tjeneste utenfor Norge. De er pliktige til å binde seg for seks måneders tjeneste, og det er en gjensidig oppsigelsesfrist på tre måneder. Det heter om befalet at det fortrinsvis skal tjenestegjöre på "hjemmefronten". Hvorledes tyskerne og de norske nazister skal få noen glede av slike avdelinger er ikke lett å forstå. Og for Nordmennene kan det jo være en fordel å være samlet.

Rundt om fra forskjellige deler av landet kommer det meldinger om at tidligere NS-folk nu flykter fra fanene. Det begynner nemlig å bli klart også i den leir at tyskerne etter hvert trekker det korteste strået i krigen. De som hittil har innskrenket seg til å være medlemmer av NS og ikke har gjort seg særlig gjeldende håper naturligvis å slippe billigere fra det på den måten. Det kan det også være noe i; men glemt blir ingen.

Radioapparatene er nå blitt inndratt - foruten i grensesone vest - også i Halden. Hvaler og grensesognene mot Sverige ute ved kysten, i resten av Möre og Romsdal, Trondheim, Sör- og Nord-Tröndelag og Tromsö. I vesterålen og Lofoten var de som bekjent tidligere blitt inndratt. I den siste uken har man også hver dag ventet at apparatene skulle bli inndratt i Oslo. Når det hittil ikke er skjedd, har det nok sin årsak i at man holder på med utbygning av forstyrrelsesapparatene og håper at de skal bli så effektive at det ikke er nödvendig å inndra mottagerne. Det ville jo unektelig også være nokså kjedelig å måtte inndra praktisk talt samtlige radioapparater, etter å ha satt i gang et kolosalt kostbart krigkastingsapparat med et programblad som koster alle norske skatteydere millioner. Imidlertid later det ikke til at NS folkene har stor tro på verdien av sin egen propaganda, for i den redaksjonelle leder i Fritt Folk for torsdag 4. september anbefales det at alle radioapparater inndras for å stanse den "pest" som nå er så tyddig merkbar over hele landet i sin "giftige" virkning. Det er derfor sannsynlig at radioapparatene før eller senere blir inndratt.

Parolen for alle nordmenn har hittil vært: Holdere i ro og arbeid i det skjulte. Gjör ikke unödig bråk, ta ikke hensyn til provokasjoner. Ved å opptre på den måten kan man holde skjult for tyskerne sine ledere og dyktige folk, som må være på frifot når oppgjörets dag kommer. Det er god taktikk. Men ettersom tiden går öker raseriet mot tyskerne over alt, og det er ikke til å unngå at det blir sammenstöt. Således meldes det at det nylig var et voldsomt slagsmål i Stenkjær. Bevenet begynte på "Nordsiden" kaffestue. En hel mengde tyskere ble kastet ut fra annen etasje. Hele byen kom i kok, og folk löp på tyskerne hvor de så dem. Det ble en del bruk av våpen - og det falt enkelte skudd fra tysk side. Nå ligger det 4o sårede tyske og norske på sykehus, og det eksisterer portforbud både for den norske befolkning og for de tyske soldater og underoffiserer. I Borge og Rolvsöy i Östfold har det vært stenkasting mot tyske barakker. I Trondheim er som bekjent kinoene stengt på grunn av demonstrasjoner mot tysk ukerevy.

Kampene i Narvik koster tyskerne svært meget, flere ganger det antall som de har oppgitt som sitt samlede tap i Norge. Den offisielle tyske tapsliste lyder som men vil huske på ca. 1.3oo for hele landet. Mange av tyskerne har funnet sin grav ute i terrenget og er ikke funnet senere. Nå oppfordrer den tyske kommandant i Narvik befolkningen til å melde fra når den finner nye graver. Kommandanturet betaler kr. 2o,- for hver grav som finnes.

Utkommanderingen av skoleungdom til bærplukking er et tegn på i hvilken grad tyskerne har bruk for hver bit mat de kan få presset ut av Norge. Legg merke til at barna skal være borte 14 dager, ha med seg mat og en vidlöftig utrustning - og skal levere sine bær til Norges bærlag. Det de plukker de to siste dager, skal de få beholde selv. Sandelig er de generöse. Folk som har vært langt innover i Nordmarken om hverdagen kan fortelle at de har stött på "tyske skytterlinjer" av soldater som plukket bær på hårde livet.

De Norske Statsbaner har en hård påkjenning. Materiellet slites kolossalt. Etter hva vi har fått opplyst fra pålitelig hold, har Statsbanene ikke aksel- og sylinderölje for mer enn resten av 1941, selv med meget forsiktig bruk.

Oslo har fått ny fylkesmann - men det er ennå ikke blitt offentliggjort. Mannen er Eyvind Blehr, som i en del år har vært ansatt i Utenriksdepartementet. Han er en narrifass og tilhører den gamle garde av Quislingvenner. Da partiet i sin tid ble startet, hörte herr Blehr med til den indre krets

av rådgivere og skulle blandt dem representere kyndigheten i utenriks anliggender.

Av Oslo-nytt forövrig er det pussige foreteelser vedrörende Quisling og ordföreren i Aker, herr Stenersen. I Aker förer man for tiden en kamp for å hindre at Hukodden og badestrendene der ikke skal bli innlemmet i Quislings parkmessige have, som skal anlegges rundt Grandevillaen, som nå gjöres i stand for ham. Hva herr Stenersen angår, så har han lagt hånd på Sköyen hovedgård, som Aker kommune kjöpte for mange år siden. Den skulle brukes til museum og tomtene ble etter hvert solgt unda til privatfolk som byggét seg hus. Nå er det ca. hundre mål park igjen. Det vil herr Stenersen ha inngjerdet til have for seg - og museet skal bli "representasjonsbolig" for ham selv. To eksempler på "fellesnytte foran egennytte", som er så typisk for den nye tid.

Det går et tog av sårede gjennom Oslo praktisk talt hver eneste natt. Ved Vippetangen og i Filipstad ligger det stadig et stort hospitalskip og tar inn sårede. Det er tre skip som går i denne trafikken nå. Legg merke til det - om kvelden ligger det der, stille og fredelig tilsynelatende uten sårede, om morgenen er det vekk.

Det er denne trafikken "Kraft durch Freude"-båtene går i nå.

Ja, krigen er kolosalt kostbar. Det verste ved den er at det tapre fiske folk, som ofret så meget siste vinter på å forsvare seg, nå har tap som vil gi det en knekk som ikke blir overvunnet för gjennom en lang fred. Nöktern vurdering anslår finnenes tap siste vinter til ca. 23.000 falne og 50.000 sårede. De hadde da en oppsatt arme på ca. 350.000 mann - omtrent 10 % av hele befolkningen. Hittil har de i denne sommers krig mot russerne hatt et tap på ca. 35.000 mann falne og ca. 80.000 sårede. Det er et tap så hårdt at Finland nå ganske snart ikke tåler mer. Det er derfor klart at Finland gjerne vil slutte av så snart som mulig, og general Öhquists besök hos Hitler gjaldt nok de finske tap og önsket om at den finske arme må bli spart for ytterligere påkjenninger. Det foregår forhandlinger i Stockholm for tiden. Skå vi gjette på at Stockholm formidler forbindelsen mellom Finland og Sovjet-Russland og pröver å få i stand en ordning for Finland?

Den fisnke "ungdomsleder" Erick Fock, som i parentes bemerket ikke kunne opplyse hvilken organisasjon han var ungdomsleder i, skulle for noen dager siden holde foredrag i Fredrikstad sammen med noen andre fascister og nazister, til formål for Den Norske Legion. Det var mött fram 30 mennesker. Da man skulle vise fram en film, viste det seg at denne på uforklarlig måte var blitt skadet av syre, så den var fullstendig ödelagt.

Den tyske ansvarlige for finansene i Norge heter haubtabteilungsleiter Otte. Han har tidligere en gang gjort seg bemerket ved sin skrivelse til kst. Sandberg, hvori han hevdet som sitt bestemte syn at NS-pengeaffærer og Statens pengesaker skulle holdes nöye fra hverandre. Statens pengesaker må jo som bekjent være i så god orden som mulig, så tyskerne kan ha full glede av oss. Nå har Otte igjen vært frampå med en advarsel til NS, og denne gang er den rettet direkte mot kst. statsråd Hagelin, som han beskylder for å ha beriket seg selv av Statens midler o.s.v. Hvilken framgang han får i saken er ennå ukjent. Vi kjenner jo litt til Hagelins affærer i denne tiden. Det var ham som i sin tid ga en anbefalingsskrivelse til "Den nasjonale Margarinfabrik" - et naziforetagende - og ga beskjed til arbeidstjenestens intendant, kaptein Salteröd, om at man vær så god skulle kjöpe sin margarin der. Arbeidstjenesten var den gang ennå ikke blitt helt oppslukt av NS, og Salteröd protesterte og forlot sin stilling, som den hederlige nordmann og offiser han er.

Da Jonas Lie nylig skulle holde foredrag i Torshovparken, vakte annonsen i anledning mötet ganske stor oppsikt. I Fritt Folk stod det nemlig i meddelelsen til kvinnehirden: "Möteplikt. Permisjon gis ikke". Nå satte det inn med et ganske kraftig regnvær, og det kjölnet jo gemyttene adskillig, men det var allikevel nokså magert når NS i hele oppmarsjen gjennom byen ikke kunne mönstre et tog på mer enn 145 mennesker.

Til våre abbonenter.

Vi vil heretter komme med regelmessige nyheter av såvel innenriks som utenriks art. Vi vil derfor henstille til våre abbonenter at de så fort som mulig sprer nyhetene og sender avisen videre, for at flest mulig skal kunne bli orientert. Brenn aldri en avis. Eventuelle klager bes sendt redaksjonen.